нові можливості для осмислення складних соціокультурних процесів. Через тілесність актуалізуються теми пам’яті, ідентичності, травматичного досвіду, що набувають особливої значущості у сучасному контексті. У цьому сенсі пластичний театр постає не лише як художня форма, а як простір рефлексії та переживання реальності. Таким чином, тілесність у сучасному театрі функціонує як універсальна мова, здатна передавати складні смисли та емоційні стани без опори на вербальний текст. Орієнтація на досвід присутності, процесуальність і чуттєвість визначає подальший розвиток перформативних практик, у яких тіло стає ключовим елементом художнього мислення.

РОЛЬ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В ФОРМУВАННІ СЦЕНІЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тараненко Ю.П., кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: сценічна виразність, хореографічна підготовка, акторська майстерність, пластична виразність, синтетичне мистецтво.

У сучасному мистецькому освітньому просторі особливої актуальності набуває проблема формування сценічної виразності майбутніх акторів як інтегративної професійної якості, що поєднує пластичність, емоційну чутливість, тілесну усвідомленість та здатність до невербальної комунікації. У цьому контексті важливу роль відіграє хореографічне мистецтво, яке виступає ефективним засобом розвитку сценічної культури особистості.

Хореографія як вид мистецтва синтезує рух, ритм, простір і емоцію, формуючи у майбутніх акторів здатність до тілесного самовираження. Засвоєння основ класичного, сучасного та імпровізаційного танцю сприяє розвитку координації, пластики, почуття ритму, а також формує навички роботи з тілом як основним інструментом сценічної діяльності.

Пластичну виразність у роботі актора, уміння володіти своїм тілом висвітлено в дослідженнях Б. Голубовського, А. Дрозніна, Г. Морозової, О. Немеровського, І. Рутберга та інших. Питання формування пластичної культури у майбутніх акторів засобами хореографії знаходимо в роботі Ю. Гончаренко та К. Кузьміна, теоретико-методологічні аспекти виразності в майстерності актора розкривали О. Абрамович і А. Кудренко, вплив хореографічного мистецтва на розвиток театральної справи України через історичний аспект висвітлював А. Лягущенко.

Сценічну виразність майбутніх акторів ми розглядаємо крізь призму їх хореографічної підготовки та визначаємо як інтегративну професійну якість, що формується в процесі опанування хореографічних дисциплін і

виявляється у здатності свідомо та художньо доцільно використовувати пластичні засоби (рух, позу, жест, ритм, простір) для створення переконливого сценічного образу. У цьому контексті сценічна виразність передбачає: розвинену тілесну усвідомленість і контроль рухів; пластичність і координацію як основу сценічної поведінки; здатність передавати емоційні стани через рух і динаміку тіла; відчуття ритму, темпу та просторової організації; органічне поєднання внутрішнього переживання із зовнішнім пластичним втіленням.

Тому, ми вважаємо, що особливого значення набуває вивчення хореографії у процесі акторської підготовки, зокрема через освітні компоненти з класичного танцю, сучасної хореографії, пластичної виразності, контактної імпровізації, що дозволяє здобувачам вищої освіти розвивати здатність до передачі внутрішніх переживань через рух.

Робота з хореографічними вправами потребує від студентів високої точності виконання рухів і систематичного вдосконалення координації, гнучкості та сили. У процесі занять з хореографії майбутні актори опановують навички усвідомленого контролю власного тіла, що сприяє розвитку рівноваги й узгодженості рухів. Здатність до координації забезпечує природність і органічність сценічної поведінки, дозволяючи впевнено виконувати як динамічні, так і статичні ролі.

Хореографічна підготовка також сприяє формуванню просторового мислення, партнерської взаємодії та сценічної уваги. Завдяки роботі в групі студенти набувають досвіду колективної творчості, вчаться відчувати партнера, синхронізувати дії та створювати цілісну сценічну композицію.

Крім того, хореографія виконує важливу психофізичну функцію, гармонізуючи взаємодію тіла і психіки, знижуючи рівень внутрішнього напруження та сприяючи розвитку впевненості у власних сценічних можливостях. Це особливо актуально в умовах сучасних викликів та соціальної нестабільності.

Ми вважаємо, що хореографія для актора має бути акторським танцем, де кожен жест виправданий внутрішньою дією.

Перспективним напрямком вбачаємо поєднання класичного екзерсису з елементами модерн танцю та технік contemporary dance (release, floorwork), що забезпечує максимальну адаптивність тіла до запитів сучасних режисерів.

Отже, хореографічне мистецтво є важливим компонентом професійної підготовки майбутніх акторів, що забезпечує формування сценічної виразності як комплексної характеристики виконавця. Інтеграція хореографічних дисциплін у систему акторської освіти сприяє підвищенню рівня професійної майстерності та конкурентоспроможності майбутніх фахівців у сфері сценічного мистецтва.

Хореографія є невід’ємним компонентом фахової майстерності, що забезпечує комплексний підхід до виховання артиста нової генерації.

Список використаних джерел

1. Гончаренко Ю., Кузьмін К. Формування пластичної культури у майбутніх акторів засобами хореографії. *Організація освітнього середовища* : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24 жовт. 2024 р.) / Головні редактори : О. І. Іваницький, О. В. Пономаренко. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 151 с. С. 92-94.

2. Abramovych, O., & Kudrenko, A. Теоретико-методологічні аспекти пластичної виразності в майстерності актора. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв.* Серія: Сценічне мистецтво, 3(2), 2020. С. 165–179. https://doi.org/10.31866/2616-759x.3.2.2020.219280

КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АКТОРІВ

Тараненко Ю.П., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри сценічного мистецтва і культури
Городенко А.Б., здобувач вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: класичний танець, професійна підготовка актора, пластична виразність, тілесна свідомість, сценічний рух.

Сучасний театр усе більше орієнтується на синтез різних видів мистецтва, внаслідок чого межі між драматичним виконавцем, танцівником і вокалістом поступово стираються. Водночас підвищуються вимоги до фізичної підготовки та рівня пластичної виразності актора. За таких умов класичний танець постає не лише як освітній компонент, а як базова система формування тіла, що створює універсальне підґрунтя для різних видів сценічної практики.

Класичний танець ми розглядаємо як цілісну систему тілесного виховання, що поєднує технічну вивіреність, естетичну гармонію та внутрішню дисципліну. Його значення виходить за межі формування естетичного смаку, адже він суттєво впливає на фізичний розвиток, емоційну сферу та мислення особистості.

Для майбутнього актора опанування власного тіла є обов’язковою складовою професійного становлення, оскільки саме через рух розкриваються почуття, внутрішні процеси персонажа, а також вибудовується взаємодія з партнером і сценічним простором. Заняття класичним танцем сприяють формуванню правильної постави, координації, відчуття ритму, витривалості, гнучкості та пластичної